

Torek, 12. 5. 2020, 2. šolski uri

Pozdravljeni devetošolci, kako ste? Pridno opravljate svoje šolske obveznosti? Prepričana sem, da imate še kaj prostega časa in lahko pomagate staršem pri vsakodnevnih opravilih, kot so sesanje, kuhanje, pospravljanje ... Ko smo že pri pospravljanju, kakšne so vaše sobe v teh dneh, ko ne hodite v šolo, pospravljene ali razmetane? Želja staršev je sigurno ta, da bile vaše sobe pospravljene in urejene. Kaj pa pomeni pospravljena soba, pospravljena omara? Tako je, da je vsaka stvar na svojem mestu (zvezki na polici, nogavice v enem predalu, spodnjice v drugem predalu, oblačila v omarah razvrščena: na eni polici hlače, na drugi polici majice, jakne in jopice na obešalnikih ...). Zakaj mislite, da je boljše, če so stvari v sobi pospravljene?

Seveda, kadar imamo opravka z večjim številom stvari oz. predmetov, jih razvrščamo v večje ali manjše skupine – SISTEME, zato da jih lažje najdemo (razvrščeni so po določenih lastnostih; npr. dolge hlače, kratke hlače, dolgi rokavi, kratki rokavi ...)

Na svetu je veliko število organizmov, kateri so tudi razvrščeni v določene skupine- sisteme. Ker so organizmi živa bitja, jih razvrščamo v tako imenovane **BIOLOŠKE SISTEME**. Danes se boste ukvarjali z razvrščanjem organizmov v sisteme.

Navodila

Za delo boš potreboval zvezek, zvezek za aktivno učenje (ZAU) - 2. del (najdeš ga tudi na spletu poleg spletnega učbenika), tiskani učbenik .

V zvezek napiši naslov **RAZVRŠČANJE ORGANIZMOV**

Na spletni strani razreda je priloga (Razvrščanje organizmov), katere vsebino najprej natančno preberi, preglej povezave na spletne strani in nato v zvezek zapiši spodnji povzetek (oba sta narejena po učbeniku Dotik življenja 9; str. 106-110)

SISTEMATIKA IN VRSTE SISTEMOV:

- **SISTEMATIKA** je veda, ki se ukvarja z razvrščanjem organizmov v sistem.
- **NARAVNI SISTEM** razvršča živa bitja glede na stopnjo sorodnosti med posameznimi vrstami.
- **UMETNI SISTEM** razvršča živa bitja glede na neko izbrano kategorijo (lastnost).

CARL VON LINNE: največji naravoslovec 18.stoletja

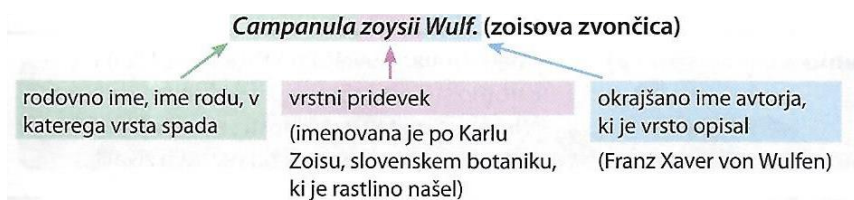
- razvil sistem za razvrščanje rastlin in živali
- uvedel je **DVOJNO POIMENOVANJE (BINARNO NOMENKLATURO) rastlinskih in živalskih vrst**

DVOJNO POIMENOVANJE – BINARNA NOMENKLATURA (znanstveno poimenovanje):

- uvedeno zaradi večje preglednosti rastlin
- imena vrst so običajno sestavljena iz dveh besed,
- vse vrste organizmov imajo poleg imena v domačem jeziku tudi znanstveno ime v latinščini
- znanstveno ime neke vrste je enako po vsem svetu in je zmeraj sestavljeno iz dveh besed:
  - prvo ime je rodovno ime (velika začetnica)
  - drugo ime je vrstno ime, ki predstavlja eno izmed značilnosti vrste (mala začetnica)

PRIMER:

VRSTA - osnovna sistematska kategorija:

- skupina organizmov, ki so si zelo podobni in imajo veliko skupnih značilnosti,
- pripadniki iste vrste se lahko med seboj razmnožujejo in imajo plodne potomce,
- vsako VRSTO poimenujemo.

SISTEMATSKE KATEGORIJE v biološkem sistemu:

- kraljestvo (rastline, živali, glive, bakterije)
- deblo
- razred
- red
- družina
- rod
- vrsta

Sorodni organizmi pripadajo isti **VRSTI**, VRSTE združimo v širšo skupino **ROD**, rodovi sestavljajo **DRUŽINO**. Družine so del **REDA**. Redovi sestavljajo **RAZRED**, ki se združujejo v **DEBLO**. DEBLA so del **KRALJESTVA**. KRALJESTVA sestavljajo **DOMENO** skupin organizmov.

DOLOČEVALNI KLJUČI- pripomoček (knjiga), za določanje imen organizmov:

- slikovni ključ: - ime rastline določimo s pomočjo slike
- strokovni – dvovejnat (dihotomni) ključ: -ime rastline določimo s pomočjo natančnih opisov posameznih delov rastlin (izbiramo med dvema zapisanima trditvama); prim. Mala flora Slovenije

V kolikor ti kakšna stvar ni jasna, preberi učno snov v učbeniku str. 106- 110.

V ZAU (zvezek za aktivno učenje) reši 1., 2. in 3. nalogo na strani 46, 47.

Po končanem delu preveri svoje razumevanje Razvrščanja in raznolikosti organizmov s pomočjo spodnje tabele.

Ko se bomo spet srečali v živo bomo snov ponovili, utrdili in pregledali vaše delo.

Delo je bilo uspešno če:

Vem s čim se ukvarja sistematika.
Poznam razliko med umetnim in naravnim sistemom.
Znam razložiti pojem binarna nomenklatura.
Vem kdo je Carl Linne.
Vem kaj je vrsta.
Poznam sistematske enote.
Poznam določevalne ključne.